

Informatie-avond

4^e leerjaar

2011 - 2012

INHOUDSOPGAVE

Inhoudsopgave	blz. 2
Inleiding	blz. 3
Hoofdstuk I. Profielstructuur	blz. 4 – 7
1. schematische weergave	blz. 4
2. vakken Tweede Fase	blz. 4
3. inrichting leerjaar 4	blz. 5
4. aantal lessen leerjaar 5	blz. 6
5. studielast	blz. 7
6. slaag/zakregeling	blz. 8
7. taal en rekenen	blz. 8
Hoofdstuk II. Leerjaar 4	blz. 9-10
1. verschillen klas 3 en 4	blz. 9
2. TOP-programma	blz. 9
3. jaarindeling	blz. 9
4. uitwisselingen	blz. 10
5. loting en decentrale selectie	blz. 10
6. cum laude	blz. 10
7. Socrates Fellowship	blz. 10
Hoofdstuk III. Leerjaar 5	blz. 11
1. Cambridge Engels	blz. 11
2. LAPP-Top	blz. 11
3. Junior College Utrecht	blz. 11
Hoofdstuk IV. Keuzebegeleiding 4 ^e klas	blz. 12 – 13
Wat te kiezen	blz. 12
Keuzebegeleidingsproces	blz. 12
Keuzebegeleidingstraject	blz. 13
Studiewijzer	blz. 13
Verklaringen afkortingen	blz. 14

Inleiding

Beste ouders,

Aan de hand van dit informatieboekje proberen wij voor u een zo helder mogelijk beeld te schetsen van de keuzemogelijkheden en verplichtingen in leerjaar 4. Mochten er voor u onduidelijkheden zijn of als u na het lezen van dit boekje nog vragen hebt, schroom dan niet bijv. via de mail dit kenbaar te maken (a.van.diemen@usgym.nl).

De leerjaren op het USG zijn als volgt ingedeeld: onderbouw (leerjaren 1, 2), middenbouw (leerjaren 3, 4) en bovenbouw (leerjaren 5, 6). Wij proberen in ons onderwijs en onze begeleiding in te spelen op de specifieke eisen/kenmerken van deze indeling. In onze visie is leerjaar 4 meer een vervolg op leerjaar 3 dan een voorbereiding op de leerjaren 5/6. Vanwege de Tweede fase ontkomt een school er echter niet aan in leerjaar 4 te beginnen met de profielstructuur (bovenbouw).

Het gaat hierbij vooral om de schoolexamenvakken Algemene Natuurwetenschappen en Maatschappijleer. De voor deze vakken behaalde cijfers tellen mee in de slaag/zakregeling. Deze vakken spelen dus een rol bij het gemiddelde voor een eventuele loting, maar ook bij het gemiddelde voor cum laude.

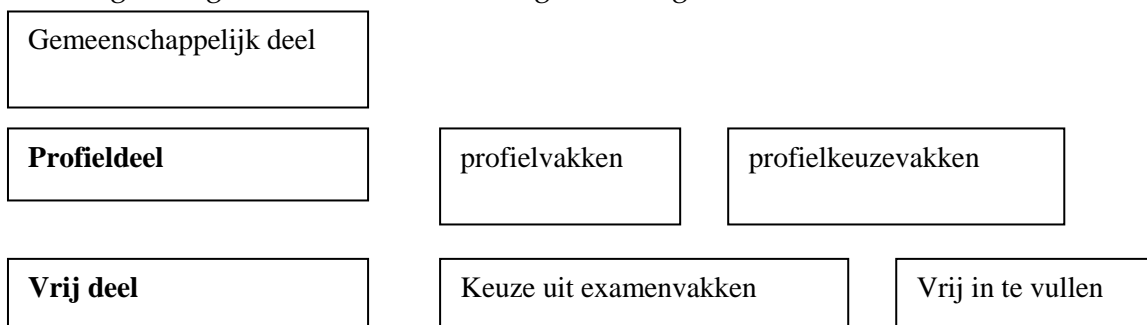
Ik hoop dat dit informatieboekje (ook op de website, knop 'ouders' in te zien) er toe bijdraagt dat u een beter inzicht hebt in de keuzemogelijkheden van uw zoon/dochter.

Aad van Diemen, conrector

Hoofdstuk I. Profielstructuur.

1. Schematische weergave van Tweede Fase.

Leerlingen volgen vakken die tot de volgende categorieën behoren.

2. Vakken Tweede Fase.

Gemeenschappelijk deel	
Nederlandse taal en literatuur	Maatschappijleer
Engelse taal en literatuur (CAE)	Klassieke culturele vorming
Klassieke taal	Lichamelijke opvoeding
Algemene natuurwetenschappen	
Profiel natuur en techniek (nt)	Profiel natuur en gezondheid (ng)
Wiskunde b	Wiskunde a (of b)
Natuurkunde	Biologie
Scheikunde	Scheikunde
<i>Profielkeuzevakken</i>	<i>Profielkeuzevakken</i>
Biologie	NL&T
Natuur, leven & technologie (NL&T). Leerlingen leerjaar 5 en 6 in een cluster.	Natuurkunde
Wiskunde D	Aardrijkskunde
<i>Profielwerkstuk</i>	<i>Profielwerkstuk</i>
Profiel economie en maatschappij (em)	Profiel cultuur en maatschappij (cm)
Wiskunde a (of b)	Wiskunde c (of a, b)
Economie	Geschiedenis
Geschiedenis	<i>Profielkeuzevakken</i>
<i>Profielkeuzevakken</i>	1 uit maatschappijvakken:
Moderne vreemde taal	Aardrijkskunde; Economie
Aardrijkskunde	Maatschappijwetenschappen
Management & organisatie	1 uit cultureel vak;
Maatschappijwetenschappen	Moderne vreemde taal; Klassieke taal;
<i>Profielwerkstuk</i>	Kunstvak (beeldende vorming)*
	<i>Profielwerkstuk</i>
	*huurkoopcontract Apple
Vrij deel	
Alle genoemde examenvakken uit de profieldelen; wiskunde d alleen door leerlingen met wiskunde b te kiezen.	
Geheel vrij deel	

Onderdelen geheel vrij deel: -Frans of Duits in leerjaar 4. -Geschiedenis leerjaar 4. -keuzevak dat niet als profielvak/ profielkeuzevak gekozen wordt	-OSB; oriëntatie op studie en beroep -deelname aan besturen, activiteiten enz.. -masterclasses enz.. -extra aanbod zoals Cambridge Proficiency. -deelname uitwisselingen.
--	---

3. Inrichting leerjaar 4.

Gemeenschappelijk deel USG leerjaar 4	Aantal contacturen
Nederlands	3
Engels (CAE)	3
Maatschappijleer	2
Algemene natuurwetenschappen	2
Lichamelijke opvoeding	2
Klassieke taal	3
<i>2^e moderne vreemde taal (Frans of Duits)</i>	2
<i>Geschiedenis</i>	2
<i>Mentoruur</i>	1
Totaal	20 uur

Toelichting bij gemeenschappelijk deel op het USG

Scholen hebben de vrijheid eigen keuzes te maken. U ziet dat in het gemeenschappelijk deel op het USG een 2^e moderne vreemde taal, geschiedenis en een mentoruur verplicht is.

In het kader van ons versterkt talenonderwijs wordt 1 uur Engels en 1 uur Nederlands in leerjaar 4 meer gegeven vergeleken met de oude situatie.

Het vak klassieke culturele vorming uit het gemeenschappelijk deel wordt bij ons in leerjaar 5 gegeven. De vakken maatschappijleer en algemene natuurwetenschappen worden aan het einde van leerjaar 4 afgesloten.

In leerjaar 4 kan een leerling kiezen uit de onderstaande keuzevakken.

De vakken management & organisatie, wiskunde d, NL&T en maatschappijwetenschappen zijn in leerjaar 5/6 te kiezen.

Keuzevakken	Aantal contacturen
Natuurkunde	2
Scheikunde	2
Biologie	2
Aardrijkskunde	2
Economie	2
Kunstvak (beeldend)	2
Tweede klassieke taal	3 (de leerlingen Grieks die ook Latijn kiezen kunnen in een apart cluster Grieks geplaatst worden met 2 uur)
3 ^e moderne vreemde taal	2
Wiskunde a/c of b (verplicht)	3/4
Spaans (mits ook in leerjaar 3 gevolgd!)	1

4. Aantal lesuren per week leerjaar 5.

-vermeld aantal uren schooljaar 11/12

-vermeld aantal uren zonder extra examenvakken of extra aanbod zoals Proficiency (Cambridge Engels)

Gemeenschappelijk:

-Latijn, Grieks	4 uur
-Engels, nederlands	3 uur
-Klassieke Culturele Vorming, lichamelijke opvoeding	2 uur
-Mentoruur	1 uur

Profielvakken/profielkeuzevakken:

-Management & organisatie,	2 uur
-Aardrijkskunde , biologie, kunst, Duits, economie Frans, geschiedenis, wisk. a,b, c, en d, scheikunde	3 uur
-Natuurkunde, Natuur, leven & technologie, maatschappijwetenschappen	4 uur

Profiel cultuur en maatschappij:

Vak	Klas 5
gemeenschappelijk	15 lesuren
Profieldeel	12 - 14 lesuren
Examenvak vrij deel	2 lesuren (minimaal)
Totaal	29 (minimaal)

Profiel economie en maatschappij:

Vak	Klas 5
gemeenschappelijk	15 lesuren
Profieldeel	11 - 13 lesuren
Examenvak vrij deel	2 lesuren (minimaal)
Totaal	28 (minimaal)

Profiel natuur en gezondheid:

Vak	Klas 5
gemeenschappelijk	15 lesuren
Profieldeel	12/13 lesuren
Examenvak vrij deel	2 lesuren (minimaal)
Totaal	29(minimaal)

Profiel natuur en techniek:

Vak	Klas 5
gemeenschappelijk	15 lesuren
Profieldeel	13 lesuren
Examenvak vrij deel	2 lesuren (minimaal)
Totaal	30(minimaal)

- Extra vak afhankelijk van omvang cluster, rooster.

5. Studielast; gehele 2^e fase.

Studielast is totaal aantal uren dat een leerling aan een vak moet besteden; lessen, maken en voorbereiding toetsen, maken praktische opdrachten, excursies enz.. (is niet hetzelfde als contacturen)

Nederlandse taal en literatuur	480
Engelse taal en literatuur	400
Grieks/Latijnse taal en literatuur	600
Klassieke Culturele Vorming	160
Franse taal en literatuur	480
Duitse taal en literatuur	480
Maatschappijleer	120
Maatschappijwetenschappen	440
Algemene NatuurWetenschappen	160
Lichamelijke opvoeding	160
Wiskunde a	520
Wiskunde b	600
Wiskunde c	440
Wiskunde d	440
Natuurkunde	480
Scheikunde	440
Biologie	480
Natuur, leven en technologie	440
Economie	480
Geschiedenis	480
Aardrijkskunde	440
Management & Organisatie	440
Kunst (beeldende vorming)	480

6. Nieuwe slaag/zakregeling.

De tweede kamer heeft op 22 januari 2009 besloten om de exameneisen met ingang van schooljaar 2011-2012 te verzwaren. Leerlingen die in 2009-2010 in VWO-4 zitten, krijgen hier als eerste mee te maken. De verzwaring bestaat uit de volgende maatregelen (bron: website VO-raad):

1. de leerling moet gemiddeld een voldoende hebben voor het CE, dit geldt voor alle opleidingen vmbo, havo en vwo;
2. het cijfer voor een CE is altijd afgerond op 1 decimaal (alleen bij enkele kleine vakken bestaat het CE uit twee examenonderdelen en die worden eerst op twee decimalen en na verwerking weer op 1 decimaal afgerond). Een gemiddeld voldoende voor het CE is een zes (5,5 mag naar boven worden afgerond). Dit komt ook in het examenbesluit;
3. het eindcijfer wordt bepaald door onafgeronde SE en CE cijfers (zowel CE als SE kennen elk één decimaal) en dan optellen en delen door twee (de dan ontstane decimaal wordt naar boven afgerond als deze 0,5 of meer bedraagt. Als de decimaal kleiner is dan 0,5 dan naar beneden afronden) zie art 47 eb);
4. extra voor HAVO en VWO geldt dat maar voor één van de vakken Nederlands, Engels en wiskunde een vijf bij de eindcijfers mag zitten (gemiddelde SE en CE);

7. taal en rekenen

Vanaf 1 aug. 2010 is de Wet Referentieniveaus Nederlandse taal en rekenen van kracht. De referentieniveaus zijn beschrijvingen van wat een leerling aan het eind van een schooltype moet beheersen aan kennis en vaardigheden op het gebied van Nederlandse taal en rekenen. Hoogstwaarschijnlijk is een rekentoets in schooljaar 2013-2014 een zelfstandig examenonderdeel van het Centraal Examen. Dat zou betekenen dat leerlingen leerjaar 4 2011/2012 voor het eerst te maken krijgen met een dergelijke toets. Nadere besluitvorming moet nog volgen. Wij moeten ons als school hier in ieder geval voorbereiden. Met ingang van 2011/2012 proberen we om in zoveel mogelijk vakken te letten op de rekervaardigheid van alle leerlingen. Daarnaast wordt eventueel gebruik gemaakt van oefentoetsen om te zien op welk niveau leerlingen zitten.

Hoofdstuk II. Leerjaar 4.

1. Verschillen klas 3 en 4.

Leerjaar 4 is het laatste jaar van de middenbouw. De verschillen met leerjaar 3 hebben wij zo beperkt mogelijk gehouden: de klassensamenstelling verandert in principe niet (i.v.m. de profielkeuze zullen in leerjaren 5 en 6 de klassen wel een andere samenstelling hebben), de mentor gaat mee naar leerjaar 4, de jaarindeling is hetzelfde, het rooster kent een beperkt aantal tussenuren enz..

In klas 4 zijn er al zg. schoolexametoetsen. De vakken ANW, Mijleer worden aan het einde van klas 4 afgesloten. Deze eindcijfers komen op de cijferlijst eindexamen als onderdeel van het combinatiecijfer.

In de 4^e klas worden hogere eisen gesteld aan het beheersen van vaardigheden, m.n. leesvaardigheid, eigen verantwoordelijkheid, planning en kennis/inzicht. Binnen school proberen wij de leerlingen voldoende voor te bereiden op deze verschillen en ook in de 4^e klas is er de nodige aandacht voor.

Wanneer leerlingen in klas 4 onderuit dreigen te gaan is dat niet vanwege het grote verschil met leerjaar 3, maar vooral vanwege motivatieproblemen. Hoge intelligentie gekoppeld aan motivatieproblemen leidt tot onderpresteren. Vandaar dat wij gestart zijn met de studievaardigheidentest en het TOP-programma.

2. TOP-programma.

Voor de herfstvakantie wordt bij alle leerlingen de studievaardigheidentest afgenomen. Deze test scoort leerlingen op vlot begrip, redeneren, noteren/opzoeken, intellectuele instelling, faalangst en werkdiscipline.

De score wordt met de leerling besproken. Leerlingen krijgen de score mee zodat ook ouders geïnformeerd zijn.

Voor 12-16 leerlingen (2 groepen van 6 – 8 leerlingen) is plaats in het zg. TOP-programma (aan deelname zijn kosten verbonden). Deze leerlingen gaan onder deskundige begeleiding samen werken aan hun motivatieverbetering. De resultaten van het TOP-programma zijn zeer hoopgevend.

3. Jaarindeling.

-toetsweken.

De jaarindeling leerjaar 4 is op toetsweken na bijna hetzelfde als in leerjaar 3. Elk kwintaal (behalve kwintaal 4) kent een toetsweek. Niet alle toetsen kunnen in de toetsweken afgenomen worden. Aan het begin van het schooljaar wordt het toetsprogramma voor het gehele jaar bekend gemaakt.

-Activiteitenweken.

Activiteitenweken zijn lesweken waarin activiteiten (excursies, projecten enz..) geconcentreerd zijn. In deze weken is lesuitval te verwachten ook als klas 4 zelf geen activiteit heeft. Een activiteit voor een ander leerjaar kan immers ook voor lesuitval voor klas 4 zorgen indien docenten klas 4 bij de betreffende activiteit betrokken zijn.

De overige weken zijn zg. dies nefasti (verboden dagen). Dat wil zeggen dat in die weken er alleen bij hoge uitzondering (bijv. een bijzondere expositie alleen in die weken te bezoeken) activiteiten georganiseerd worden.

4. Uitwisselingen.

In leerjaar 4 zijn er vier uitwisselingen. Een al jaren bestaande uitwisseling met Brno (partnerstad van de gemeente Utrecht), een uitwisseling met Rathenau (stadje in de buurt van Berlijn) en twee uitwisselingen met Padua.

5. Loting en decentrale selectie

Voor bijv. de opleiding geneeskunde geldt een numerus fixus; er is een beperkt aantal plaatsen beschikbaar. Heb je het Gymnasium afgerond met een gemiddeld eindexamencijfer van een acht of hoger dan word je rechtstreeks toegelaten tot de universiteit van jouw keuze. Heb je een lager gemiddelde dan doe je mee met de gewogen loting.

Steeds meer universiteiten/faculteiten gaan over tot decentrale selectie. Studenten met ambitie, talent en/of ervaring kunnen via een selectieprocedure een opleidingsplaats verwerven. Bij de decentrale selectie spelen de volgende criteria een rol: bestuurlijke/organisatorische ervaring, brede oriëntatie (extra vakken), bijzondere prestaties, betrokkenheid bij hulpverlening (ervaring in de zorg).

Leerlingen leerjaar 4 kunnen door mee te doen aan extra schoolactiviteiten (bijv. deelname bestuur leerlingenverenigingen, deelname organisatie activiteiten, deelname extra aanbod) hun kans bij de decentrale selectie vergroten.

6. Cum laude.

Wij kennen als school een cum laude regeling zoals hieronder beschreven. Leerlingen leerjaar 4 dienen zich ervan bewust te zijn dat de eindcijfers Anw en Mijleer een rol spelen. Een examenkandidaat kan cum laude of summa cum laude slagen. Leerlingen die slagen met een 8.0 of meer gemiddeld en voor geen enkel vak lager dan 7.0 zijn **cum laude** geslaagd. Leerlingen die slagen met een 8.5 of meer en voor geen enkel vak lager dan 7.0 hebben zijn **summa cum laude** geslaagd. Genoemde gemiddelden (7,0 8.0 en 8.5) betreft het onafgeronde gemiddelde van de centraal examen eindcijfers. (onafgerond CE + onafgerond SE). Bovengenoemde geldt ook voor de onderdelen van het combinatiecijfer.

7. Socrates Fellowship.

De Socrates Fellowship is een organisatie die uitmuntende leerlingen in het voortgezet en hoger onderwijs motiveert het beste uit zichzelf te halen. De fellowship brengt de best presterende leerlingen en studenten met elkaar in contact en stellen faciliteiten beschikbaar om hun ontwikkeling te bevorderen. Daarbij staan studiebeurzen en (de activiteiten) in het landelijk netwerk centraal. Het lidmaatschap van de Socrates Fellowship is een kenmerk van excellentie. Als school dragen wij eind leerjaar 6 de beste leerlingen van de bovenbouw voor.

Hoofdstuk III. Leerjaar 5.

1. Cambridge Engels (Proficiency)

In het schooljaar 2004-2005 zijn wij gestart met het extra aanbod Cambridge Engels in leerjaar 5 ter voorbereiding op het Cambridge Advanced examen. Inmiddels is Cambridge Engels schoolbreed vanaf leerjaar 1 ingevoerd. Leerlingen hebben de mogelijkheid in leerjaar 4 het Advanced examen te doen. Vanaf schooljaar 2010/2011 wordt er in leerjaar 5 een speciaal cluster Cambridge Proficiency gevormd.. T.z.t zal door de docent Engels bekend gemaakt worden hoe de selectie voor dit CPE cluster zal plaatsvinden. De kosten voor het CP examen komen voor rekening van ouders/leerling.

2. Leiden Advanced Pre-university Programma for Top students -LAPP-Top

In de periode januari – april kunnen leerlingen (na inschrijving en selectie) deelnemen aan werkcolleges aan de universiteit van Leiden. Een groot aantal faculteiten doet hieraan mee. Aanmelding voor LAPP-top loopt via de decaan en vindt plaats na de herfstvakantie.

3. Junior College Utrecht.

Het Junior College Utrecht (JCU) biedt leerlingen een intensieve tweejarige opleiding in de bètavakken(natuurkunde, scheikunde, biologie en wiskunde b). In de vijfde en zesde krijgen leerlingen twee dagen per week (dit jaar dinsdag en woensdag) les aan het JCU in deze vakken. De overige vakken worden op school gevolgd.

Docenten van de partnerscholen en van de Universiteit Utrecht verzorgen samen het onderwijs. Het JCU is ook een laboratorium voor onderwijsvernieuwing, waarin docenten nieuwe vormen van aansprekend bètaonderwijs ontwikkelen.

Leerlingen doen veel aan onderzoek waarbij verschillende schoolvakken met elkaar in verband worden gebracht. Twee dagen per week hebben de leerlingen les in het Buys Ballot Laboratorium. Het zijn intensieve dagen van negen tot half vijf. De overige dagen volgen leerlingen zoveel mogelijk lessen op school. Voor meer informatie kunt u terecht op www.jcu.nl

Het USG is een actieve partner in het JCU. Twee van onze leerlingen in leerjaar 6, Zeb Nemeth en Noortje Steenis, en twee van onze leerlingen in leerjaar 5, Evrim Hotamis en Thomas Blom, zijn geselecteerd mee te mogen doen aan dit uitdagende onderwijsproject.

Evrim en Thomas op onze 'Gaudi' bank.

Hoofdstuk IV. Keuzebegeleiding in de 4^e klas!

- Wat te kiezen?
- Het keuzebegeleidingsproces.
- Het keuzebegeleidingstraject.

Wat te kiezen?

- **Profiel: nu nog 2 of 3 open!**
  - **Verplichte profielvakken**
  - **Profielkeuzevak(ken)**

Uit:

- a) **Keuzevakken in 4^e klas (4 of 5):**
NA, SK, BIO, AK, EC, FA, DU, 2^e KT, KUNST + GS
- b) **Nieuwe vakken in 5^e en 6^e klas:**
WD (NT), NLT (NT en NG), M&O (EM), MYW. (EM en CM)

- **Invulling Vrije Deel**
  - **1 examenvak (verplicht)**
  - **Extra vak (voorwaarden en voorbehoud rooster)**
  - **Deelname schoolactiviteiten, extra aanbod etc.**

Keuzebegeleidingsproces (studiewijzer)

- **LOB-startdag**
  - **Wat moet en kan je kiezen!**
  - **Wat kan je nog meer!**
  - **Instructie PO-LOB**
- **Praktische opdracht**
  - **Verantwoording voorlopige keuze + reactie ouder(s)!**
- **Wat verder**
  - **Vakkenvoorlichting in de vaklessen**
    - **WD, NLT, M&O en MYW apart!**
  - **Een OVO-activiteit verplicht (Oriëntatie op VervolgOnderwijs):**
    - **Regionale studievoorlichting WO en HBO: STUVO**
    - **Eigen initiatief (eigen tijd)**

Keuzebegeleidingstraject: fase 1 (komen tot een voorlopige keuze)

- **Nu:** voorlichting ouders
- **24 - 28 oktober:** LOB startdag
- **november:** praktische opdracht: verantwoording voorlopige keuze (mentor/decaan)
- **28 nov. – 2 dec.** Inleveren PO-LOB + reactie ouders
- **januari:** vakkenvoorlichting in vakles + WD, NLT, M&O en MYW. apart
- **25 januari:** STUVO: voorlichtingsmiddag WO + HBO
- **9 februari:** uiterste datum inleveren Voorlopige Keuze + handtekening ouders

Keuzebegeleidingstraject: fase 2 (adviezen → definitieve keuze)

- **februari:** adviezen vakdocenten (+, +/-, -)
- **20 maart:** 3e rapport
- **19 - 23 maart:** formuleren adviezen (rapportvergadering)
- **22 maart – 5 april** mededelen adviezen aan leerling:
  1. alles oké
  2. bespreken met leerling zelf (+ opdracht dit thuis te bespreken)
  3. ouderspreekavond (+ zoon/dochter)
- **4 april:**
- **10 - 17 april:** invoeren definitieve keuze op computer door zoon/dochter
- **18 – 23 april:** brief definitieve keuze retour door ouders

STUDIEWIJZER (+ PTA) LOB 4e KLAS 2011/2012

ACTIVITEITEN	SBU	Keuze/ Verplicht	Paraaf MENTOR of DECAAN
1. LOB-instructie: 24 – 28 oktober Tijdens vaklessen of apart ingeroosterd!		V	
2. P.O. verantwoording voorlopige keuze + reactie ouders! Na klassikale instructie zelfstandig werken aan PO tijdens mentoruur en thuis: inleveren: in de week van 28 november t/m 2 december	4	V	
3. Januari → vakkenvoorlichting: Tijdens vaklessen of apart ingeroosterd.		V	
4. 25 Januari: OVO-activiteit: STUVO = voorlichting WO + HBO Verslag inleveren bij en bespreken met je mentor. t.z.t. krijg je van mij of je mentor een inschrijfformulier.	4	V	
4. Begeleidings- voortgangsgesprekken Overleg met je mentor over je voorlopige en definitieve (profiel) keuze	1	V	

Verklaring afkortingen:

Slu	Studielast. Is totaal aantal uren dat een leerling aan een vak moet besteden; lessuren, maken en voorbereiding toetsen, maken praktische opdrachten, excursies enz.
anw	Algemene natuurwetenschappen. Filosofische invalshoek betreffende de natuurwetenschappen waarbij enige kennis van biologie, natuurkunde en scheikunde komt kijken.
CM	het profiel cultuur en maatschappij
EM	het profiel economie en maatschappij
NG	het profiel natuur en gezondheid
NT	het profiel natuur en techniek
Lob	loopbaanoriëntatie; alle lessen, opdrachten enz. in het kader van kiezen van vervolgopleiding.
Cae	Cambridge Engels. Extra aanbod Engels klas 5.
Lapp-top	Leiden Advanced Pre-university Programma for Top students